

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Навчально-науковий медичний інститут
Кафедра соціальної роботи, педагогіки і логопедії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

Котляр Ю.В.

«2» 09 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДИФЕРЕНЦІАЛЬНА ЛОГОДІАГНОСТИКА ТА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНА
ЛОГОКОРЕКЦІЯ

016 Спеціальна освіта

016.01 Логопедія

ОП Логопедія та психокорекційний супровід

Розробники

Савінова Н.В.,

Завідувач кафедри соціальної роботи, педагогіки та
логопедії

Савінова Н.В.

Гарант освітньої програми

Савінова Н.В.

В.о. директора ННМІ

Кузнецова О.А.

Начальник НМВ

Шкірчак С. І.

Миколаїв – 2024 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Диференціальна логодіагностика та диференційована логокорекція	
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка	
Спеціальність	016 Спеціальна освіта	
Спеціалізація (якщо є)	016.01 Логопедія	
Освітня програма	Логопедія та психокорекційний супровід	
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)	
Статус дисципліни	нормативна дисципліна	
Курс навчання	1	
Навчальний рік	2024 -2025	
Номер(и) семестрів (триместрів):	Денна, заочна форма	
	1	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4 кредити / 120 годин	
Структура курсу: лекції семінарські заняття (практичні) годин самостійної роботи студентів	Денна форма	
	30 год. лекції	11 год. лекції
	30 год. практичні	4 год. практичні
	60 год. самост. роб. студентів	105 год. самост. роб. студентів
Відсоток аудиторного навантаження	50 %	11%
Мова викладання	українська	
Форма підсумкового контролю	залік	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Значення навчальної дисципліни в реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів:

Навчальна дисципліна «Диференціальна логодіагностика та диференційована логокорекція» є нормативною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістр зі спеціальності 016 Спеціальна освіта за спеціалізацією 016.01 Логопедія і передбачає вивчення теоретико-методичних основ практичного логопедичного супроводу осіб з тяжкими порушеннями мовлення та особливими освітніми потребами.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Диференціальна логодіагностика порушень мовленнєвої діяльності» є – формування у студентів цілісної системи знань про диференціальну діагностику порушень мовленнєвої діяльності, класифікації мовленнєвих порушень, їх практичне використання, ознайомлення здобувачів із досягненнями сучасної логопедії, методологією та методами комплексного підходу до диференціальної логодіагностики та диференційованої логокорекції, враховуючи особливості розвитку мовлення дітей із ТПМ, комплексними порушеннями, системними порушеннями, порушеннями, схожими за станом і клінічними проявами, формування вміння визначати основні напрямки логокорекційної роботи за сучасними традиційними методиками й інноваційними технологіями.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

Отримати знання щодо основних напрямків та методів діагностики порушень мовленнєвої діяльності дітей із тяжкими порушеннями мовлення.

Оволодіти системою компетентностей, необхідних для логодіагностичної роботи за сучасними традиційними й інноваційними технологіями.

Схарактеризовувати логозаняття (синхронного, асинхронного форматів) та давати оцінку щодо динаміки й результативності корекційного впливу.

Вміти проводити консультації з питань логодіагностичної й логопедичної допомоги для батьків.

Використовувати критерії диференціальної діагностики порушень психофізичного розвитку та мовленнєвої діяльності дітей із ООП при здійсненні комплексної оцінки їх психофізичного розвитку.

Вміти аналізувати клінічні прояви складних порушень мовленнєвого розвитку у дітей різних нозологічних груп.

Очікувані результати навчання:

Професійна компетентність, яка отримується студентами після вивчення навчальної дисципліни

Спеціальність 016 «Спеціальна освіта»

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.

ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК-9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК-10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

Спеціальні компетентності, загальні для освітньо-професійної і освітньо-наукової програм

СК-2. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методики логопедичного впливу, технології корекційно-розвиткової роботи з особами з особливими освітніми потребами, мовленнєвими порушеннями.

СК-3. Здатність здійснювати діагностико-аналітичну, корекційно-розвиткову, консультативну діяльність з урахуванням особливих освітніх потреб здобувачів та їх мовленнєвої діяльності.

СК-4. Здатність ефективно взаємодіяти з батьками, колегами, іншими фахівцями у процесі психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами, тяжкими порушеннями мовлення на засадах партнерства.

СК-5. Здатність приймати ефективні рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК-7. Здатність до організації освітнього та логокорекційного процесу у спеціальних закладах дошкільної і загальної середньої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК-8. Здатність до організації процесу навчання, виховання й розвитку дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища.

СК-9. Здатність до організації безпечного і здоров'язбережувального освітнього середовища, в тому числі інклюзивного освітнього середовища.

СК-10. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та/або освітні проекти у сфері спеціальної освіти, інклюзивного навчання, логопедії.

Додаткові компетентності

СК-11. Здатність до прийняття, аналізу, апробації та впровадження інноваційних діагностичних і корекційно-розвиткових технологій вивчення мовленнєвого розвитку дітей з особливими освітніми потребами, порушеннями мовленнєвої діяльності.

СК-12. Здатність створювати й ефективно використовувати спеціальне освітнє середовище в освітній установі, закладі охорони здоров'я у відповідності з рекомендаціями інклюзивно-ресурсних центрів про створення спеціальних освітніх умов для осіб, які потребують психокорекційної та логопедичної допомоги;

конструювати і реалізовувати індивідуальні освітні маршрути, маршрути мовленнєвого розвитку дитини з перших років життя згідно її потреб.

СК-13. Здатність до виконання освітніх і професійних обов'язків, у тому числі, з використанням дистанційних форм синхронного й асинхронного навчання в освітній, розвитковій, діагностичній, консультативній діяльності.

СК-16. Здатність аргументовано планувати та надавати послуги психолого-педагогічного консультування відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини.

Програмні результати навчання

РН 2. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, створення нових та удосконалення традиційних технологій корекції й супроводу в мультидисциплінарних контекстах.

РН 4. Добирати та застосовувати ефективні методики комплексного оцінювання розвитку осіб з ООП, рефлексувати та критично аналізувати достовірність одержаних результатів оцінювання, на цій основі забезпечувати інтерпретації освітньої підтримки згідно особливих освітніх потреб здобувачів.

РН 5. Аргументувати, планувати та надавати психолого-педагогічні, корекційно-розвиткові та логопедичні послуги (допомогу) відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності та розвитку дитини з особливими освітніми потребами, забезпечувати ефективність власних дій.

РН 8. Приймати ефективні рішення з питань спеціальної освіти, логопедичного супроводу та інклюзивного навчання, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати їх розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей, зокрема, вимоги споживачів; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та ймовірні наслідки рішень.

РН 9. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері спеціальної освіти та інклюзивного навчання.

РН 10. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати їх.

РН 18. Вміти аргументовано планувати та надавати послуги психолого-педагогічного консультування відповідно до рівня функціонування, обмеження життєдіяльності й здоров'я дитини та раннього втручання.

РН 19. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації, проведення дослідження без фальсифікації, на умовах академічної доброчесності.

1. Програма навчальної дисципліни

№	Тема заняття / план	Лекції	Практ.	Самост. робота
1	Кредит 1. Теорія і практика диференціальної діагностики порушень мовлення та диференційованої логокорекції. Тема 1: Сучасний підхід до діагностики тяжких та системних порушень мовленнєвої діяльності, комплексних (складних) порушень розвитку та шляхи логопедичної корекції. Тема 2: Диференціальна діагностика дислалії й стертої дизартрії та основні напрямки корекції. Тема 3: Диференціальна діагностика різних форм алалій та їх корекція. Тема 4: Диференціальна діагностика алалій із іншими видами мовленнєвих порушень та шляхи диференційованої логокорекції.	16	16	28

2	Кредит 2. Диференціальна діагностика та диференційована логокорекція порушень мовленнєвої діяльності у дітей і дорослих. Тема 5: Методики діагностичного обстеження мовлення дітей і дорослих. Тема 6: Діагностична картина стану мовленнєвої діяльності дітей із системними порушеннями мовлення та шляхи корекції. Тема 7: Диференціальна діагностика мовленнєвих порушень, що мають схожу симптоматику. Тема 8: Диференціальна діагностика інтелектуальних та мовленнєвих порушень та шляхи логокорекції.	14	14	32
		30	30	60
Всього - 90		30	30	60

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1. Плани лекцій

№	Тема заняття / план
1	Тема 1: Сучасний підхід до діагностики тяжких та системних порушень мовленнєвої діяльності, комплексних (складних) порушень розвитку та шляхи логопедичної корекції. Лекція 1-2 (4 години). 1. Сутність поняття «тяжкі порушення мовлення», «системні порушення мовлення», «комплексні порушення розвитку». 2. Поняття діагностики, логокорекції, симптоматики, прогнозу в логопедії. 3. Критерії визначення порушень мовленнєвої діяльності. 4. Аналіз сучасних наукових досліджень з проблеми диференціальної логодіагностики та диференційованої логокорекції порушень мовленнєвої діяльності. 5. З історії виокремлення різних видів мовленнєвих порушень.
2	Тема 2. Диференціальна діагностика дислалії й стертої дизартрії та основні напрямки корекції. Лекція 3-4 (4 години). 1. Визначальні характеристики механічної й функціональної дислалії та напрямки корекційної роботи. 2. Відмінності функціональної дислалії від органічної (механічної) дислалії. 3. Відмінності артикуляторно - фонетичної дислалії від інших форм дислалії. 4. Діагностичні критерії артикуляторно - фонематичної форми дислалії. 5. Диференціація акустико - фонематичної дислалії та інших форм дислалій. 6. Клінічні характеристики форм дизартрії та напрямки логокорекції. 7. Диференціальна логодіагностика схожих станів при дислалії та стертій дизартрії. 8. Проблеми диференціальної логопедичної діагностики дислалії та стертої дизартрії в роботах українських учених.
3	Тема 3. Диференціальна діагностика різних форм алалій та їх корекція. Лекція 5-6 (4 години). 1. Класифікація алалій. Клінічні характеристики форм. 2. Диференціальна діагностика сенсорної та моторної алалій. Напрямки логокорекції. 3. Клінічна картина сенсо-моторної алалії.
4	Тема 4. Диференціальна діагностика алалій із іншими видами мовленнєвих порушень та шляхи диференційованої логокорекції. Лекція 7-8 (4 години). 1. Диференціальна діагностика моторної алалії й анартрії.

	2. Диференціальна діагностика порушень мовленнєвої діяльності при моторній алалії та дитячій моторній афазії. Шляхи логокорекції. 3. Диференціальна діагностика порушень мовленнєвої діяльності при моторній алалії та затримці мовленнєвого розвитку. 4. Диференціальна діагностика порушень мовленнєвої діяльності при моторній алалії та РАС. Шляхи логокорекції. 5. Диференціальна діагностика мовленнєвої діяльності при моторній алалії та порушеннях інтелектуального розвитку. Особливості логопедичної корекції 6. Диференціальна діагностика мовленнєвої діяльності при сенсорній алалії й порушеннях слуху.
5.	Тема 5. Методики діагностичного обстеження мовлення дітей і дорослих. Лекція 9-10 (4 години). 1. Основні принципи комплексного діагностичного обстеження мовленнєвої діяльності дітей і дорослих. 2. Методи обстеження мовленнєвої діяльності дітей і дорослих. 3. Взаємодія фахівців медичного й освітнього профілів. 4. Діагностична діяльність ІРЦ.
6.	Тема 6: Діагностична картина стану мовленнєвої діяльності дітей із системними порушеннями мовлення та шляхи логокорекції. Лекція 11-12 (4 години). 1. Диференціальна діагностика первинних і вторинних порушень мовлення (алалія, афазія, ЗНМ, ЗМР, системний недорозвиток мовлення, обумовлений порушеннями інтелекту, слуху і зору). 2. Системні порушення мовленнєвої діяльності. Клінічна характеристика та шляхи логокорекції. 3. Поєднання мовленнєвих, сенсорних та порушень інтелектуального розвитку. Клінічна картина. 4. Діагностика порушень інтелектуального й мовленнєвого розвитку у дітей з ООП. Клінічні характеристики. Шляхи логокорекції.
7.	Тема 7. Диференціальна діагностика мовленнєвих порушень, що мають схожу симптоматику. Лекція 13-14 (4 години). 1. Диференціальна діагностика темпо-ритмічних порушень мовлення: заїкання, браділалія, тахілалія. 2. Диференціальна діагностика дислалії, дизартрії, ринолалії, порушень голосу. 3. Диференціальна діагностика органічних і функціональних мовленнєвих порушень. 4. Диференціальна діагностика рівнів ЗНМ, видів дизартрії, ринолалії, заїкання, афазії, алалії, порушень голосу, порушень писемного мовлення.
8.	Тема 8. Диференціальна діагностика інтелектуальних та мовленнєвих порушень та шляхи логокорекції. Лекція 15 (2 години). 1. Критерії диференціальної діагностики. 2. Основні підходи в діагностиці порушень інтелектуального та мовленнєвого розвитку в дітей: медичний, психометричний, патофизиологічний, нейропсихологічний. 3. Визначення структури порушення. 4. Порівняння структурних клініко-психологічних параметрів тотального та локального психічного недорозвитку. 5. Добір діагностичних методик диференціальної діагностики та диференціальної логокорекції мовленнєвих та інтелектуальних порушень.

4.2. План практичних (семінарських) занять

№	Тема заняття / план
1.	Практичне заняття № 1-2 (4 години) Тема: : Сучасний підхід до діагностики тяжких та системних порушень мовленнєвої діяльності, комплексних (складних) порушень розвитку та шляхи логокорекції. Теоретичний скринінг . 1. Диференціальна діагностика, симптоматика, логокорекція, прогноз у логопедії. 2. Критерії й показники класифікацій порушень мовленнєвої діяльності. 3. Аналіз сучасних наукових досліджень з проблеми диференціальної логопедичної діагностики та диференційованої логокорекції порушень мовленнєвої діяльності. 4. З історії виокремлення різних видів мовленнєвих порушень. 5. Значення диференціальної діагностики в розробці індивідуального логокорекційного маршруту. 6. Сутність поняття «тяжкі порушення мовлення», «системні порушення мовлення», «комплексні порушення розвитку».
2.	Практичне заняття № 3-4 (4 години) Тема: Диференціальна діагностика дислалії й стертої дизартрії та шляхи логокорекції. Теоретичний скринінг. 1. Визначальні характеристики механічної й функціональної дислалії. 2. Відмінності функціональної дислалії від органічної (механічної) дислалії та шляхи логокорекції. 3. Відмінності артикуляторно - фонетичної дислалії від інших форм дислалії. 4. Діагностичні критерії артикуляторно - фонематичної форми дислалії. 5. Диференціація акустико - фонематичної дислалії та інших форм дислалій. Шляхи логокорекції. 6. Клінічні характеристики форм дизартрії. Логокорекція. <i>Творче завдання:</i> Порівняйте 3 форми дислалії (артикуляторно - фонетична, артикуляторно - фонематична, акустико - фонематична дислалії): дайте опис характерологічних відмінних рис, представити у вигляді таблиці. Порівняйте форми дизартрії: дайте опис характерологічних відмінних показників, представити у вигляді таблиці.
3	Практичне заняття № 5-6 (4 години) Тема: Диференціальна діагностика різних форм алалій та логокорекція. Теоретичний скринінг. 1. Класифікація алалій. Клінічні характеристики форм. 2. Диференціальна діагностика сенсорної та моторної алалій. Шляхи логокорекції. 3. Клінічна картина сенсо-моторної алалії. Логокорекція. 4. Інструментальні критеріальні засоби диференціальної діагностики алалій. <i>Творче завдання:</i> <i>Під час підготовки до опису клінічних характеристик форм алалій використовувати сучасні літературні джерела та Інтернет-ресурси. Матеріал подати у вигляді доповіді на 5-6 сторінок з фото та іншим ілюстративним матеріалом.</i> <i>Усну доповідь на практичному занятті побудувати з опорою на презентацію. Представити фото, відео та інші матеріали, що підкреслюють специфіку диференціальної діагностики моторної та сенсорної алалій.</i> <i>Обов'язкова вимога: теоретичне висвітлення питання, аналіз робіт українських учених .</i>
4	Практичне заняття 7-8 (4 години) Тема: Диференціальна діагностика алалій із іншими

	видами мовленнєвих порушень. Теоретичний скринінг. 1. Диференціальна діагностика моторної алалії й анартрії. 2. Диференціальна діагностика порушень мовленнєвої діяльності при моторній алалії та дитячій моторній афазії . Методики логокорекції. 3. Диференціальна діагностика порушень мовленнєвої діяльності при моторній алалії та затримці мовленнєвого розвитку. 4. Диференціальна діагностика порушень мовленнєвої діяльності при моторній алалії та РАС. Шляхи логокорекції. 5. Діагностичний інструментарій диференціації алалії від схожих станів при порушеннях мовленнєвої діяльності. <i>Творче завдання:</i> <i>Визначити, в чому відмінності і схожі риси при моторній алалії та затримці мовленнєвого розвитку?</i> <i>Визначити, в чому відмінності і схожі риси при моторній алалії та дитячій моторній афазії?</i> <i>Технології диференційованої логопедичної діагностики алалії це...</i> 1. Закінчити думку. Обґрунтувати власну позицію.
5	Практичне заняття 9-10 (4 години). Тема: Диференціальна діагностика алалій із іншими видами мовленнєвих порушень. Теоретичний скринінг. 1. Диференціальна діагностика мовленнєвої діяльності при моторній алалії та порушеннях інтелектуального розвитку. 2. Диференціальна діагностика мовленнєвої діяльності при сенсорній алалії й порушеннях слуху. 3. Основні принципи диференціальної діагностики алалій. <i>Творче завдання:</i> <i>Опишіть основні вимоги, що застосовуються до проведення диференційованої логодіагностики алалій від схожих станів. Розкрийте основні прийоми. Представити у вигляді доповіді-презентації.</i> <i>Орієнтовний опис презентації :</i> 1. Схарактеризуйте процес диференційованої логодіагностики алалій від схожих станів. 2. Дайте характеристику змісту. Перелічити основні завдання, прийоми. 3. Основні завдання диференційованої логодіагностики алалій від схожих станів.
6	Практичне заняття № 11 (2 години) . Тема: Методики діагностичного обстеження мовлення дітей і дорослих. Теоретичний скринінг. 1. Демонстраційні програмні засоби диференціальної діагностики. 2. Комплексна діагностична оцінка стану мовленнєвої діяльності дітей і дорослих. 3. Схема проведення комплексної диференціальної діагностики стану мовленнєвої діяльності.
7	Практичне заняття № 12 (2 години) Тема: Методики діагностичного обстеження мовлення дітей і дорослих. Теоретичний скринінг. 1. Основні принципи комплексного діагностичного обстеження мовленнєвої діяльності дітей і дорослих. 2. Методи обстеження мовленнєвої діяльності дітей і дорослих. 3. Взаємодія фахівців медичного й освітнього профілів. 4. Діагностична діяльність ІРЦ. 5. Засоби диференціальної діагностики мовленнєвої діяльності дітей і дорослих

	<i>Творчі завдання:</i> <i>Представити для обговорення й дискусії доповіді-презентації:</i> 1. Засоби диференціальної діагностики мовленнєвої діяльності дітей і дорослих та їх призначення в логопедії. Інноваційні доробки. 2. Діагностична діяльність ІРЦ. Нормативно-правове регулювання.
8	Практичне заняття 13 (2 години) Діагностична картина стану мовленнєвої діяльності дітей із системними порушеннями мовлення. Теоретичний скринінг. 1. Диференціальна діагностика первинних і вторинних порушень мовлення (лалія, афазія, ЗНМ, ЗМР, системний недорозвиток мовлення, обумовлений порушеннями інтелекту, слуху і зору). 2. Системні порушення мовленнєвої діяльності. Клінічна характеристика. 3. Поєднання мовленнєвих, сенсорних та порушень інтелектуального розвитку. Клінічна картина. 4. Діагностика порушень інтелектуального й мовленнєвого розвитку у дітей з ООП. Клінічні характеристики. 5. Аналіз наукових робіт українських учених з проблем диференціальної діагностики мовленнєвих порушень. 6. Добір діагностичних методик диференціальної діагностики мовленнєвих та інтелектуальних порушень. <i>Творче завдання:</i> <i>Підготувати доповідь-презентацію “Системні порушення мовленнєвої діяльності. Клінічна характеристика”. Проілюструвати прикладами.</i> <i>Розробити порівняльну таблицю “Диференціальна діагностика первинних і вторинних порушень мовлення (лалія, афазія, ЗНМ, ЗМР, системний недорозвиток мовлення, обумовлений порушеннями інтелекту, слуху і зору)”.</i>
9	Практичне заняття 14 (2 години). Диференціальна діагностика мовленнєвих порушень, що мають схожу симптоматику. Теоретичний скринінг. 1. Диференціальна діагностика темпо-ритмічних порушень мовлення: заїкання, браділалія, тахілалія. 2. Диференціальна діагностика дислалії, дизартрії, ринолалії, порушень голосу. 3. Диференціальна діагностика органічних і функціональних мовленнєвих порушень. 4. Диференціальна діагностика рівнів ЗНМ, видів дизартрії, ринолалії, заїкання, афазії, алаалії, порушень голосу, порушень писемного мовлення. <i>Творче завдання:</i> <i>Підготувати доповідь-презентацію “Диференціальна діагностика темпо-ритмічних порушень мовлення: заїкання, браділалія, тахілалія”. Проілюструвати прикладами.</i> <i>Підготувати презентацію-рекламу “Логопедичні сайти для вчителів-логопедів.”</i>
10	Практичне заняття 15 (2 години) Диференціальна діагностика інтелектуальних та мовленнєвих порушень. Теоретичний скринінг. 1. Критерії й показники диференціальної діагностики. 2. Основні підходи в діагностиці порушень інтелектуального та мовленнєвого розвитку в дітей: медичний, психометричний, патопсихологічний, нейропсихологічний. 3. Визначення структури порушення.

	4. Порівняння структурних клініко-психологічних параметрів тотального та локального психічного недорозвитку. 5. Поняття комплексно-методичне забезпечення логодіагностичного процесу. 6. Дидактичні вимоги до комплексно-методичного забезпечення освітнього (логодіагностичного процесу) . <i>Творче завдання:</i> <i>Підготувати доповідь-презентацію “Основні підходи в діагностиці порушень інтелектуального та мовленнєвого розвитку в дітей: медичний, психометричний, патопсихологічний, нейропсихологічний”. Проілюструвати прикладами.</i> <i>Підготувати презентацію “Визначення структури порушення”. Проілюструвати прикладами.</i>
--	---

4.3. Завдання для самостійної роботи

Відповідь на семінарському занятті – це активна участь в обговоренні всіх питань, що виносяться на семінар, підкріплення доповіді цитатами та посиланнями на літературу. Вільне володіння матеріалом доповіді, що дозволяє задавати та відповідати на питання по темі.

Доповідь – це один із видів монологічного мовлення: публічне, розгорнуте, офіційне повідомлення з певного питання, засноване на залученні документальних даних. Вміст доповіді — це представлена інформація, що відображає суть питання або дослідження щодо даної ситуації.

ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ (ДОПОВІДЬ)

(робота має бути на 5-10 сторінок, шрифт – Times New Roman, 14 розмір, 1,5 – інтервал)

Завдання:

1. Поняття діагностики в логопедії, історичний аспект логопедичної діагностики.
2. Специфіка діагностичного обстеження людей різного віку.
3. Критерії логопедичної діагностики.
4. Поняття норми та порушення мовлення в сучасній логопедії.
5. Основні принципи логопедичної діагностики. Поняття диференціальної діагностики.
6. Поняття диференційованої логопедичної корекції.

Питання для самоконтролю

Тема 1: Сучасний підхід до діагностики тяжких та системних порушень мовленнєвої діяльності, комплексних (складних) порушень розвитку.

Завдання.

1. Скласти тематичний тезаурус.
2. Визначити теоретико-методологічні засади диференційованої логокорекції порушень мовленнєвої діяльності.
3. Скласти таблицю «Визначальні критерії логодіагностики»
4. Підготувати анотацію на одну з опрацьованих наукових праць із теми.

Тема 2: Диференціальна діагностика дислалії й стертої дизартрії.

Завдання.

1. Ознайомитися із клінічними проявами різних форм дислалій.
2. Підготувати таблицю «Діагностика різних форм дислалії».
3. Підготувати таблицю «Клінічна діагностика різних форм дизартрії».
4. Підготувати тези доповіді з теми «Диференціальна логодіагностика схожих станів при дислалії та стертій дизартрії».

Тема 3: Диференціальна діагностика різних форм алалій.

<i>Завдання.</i> 1. Скласти таблицю «Клініка алалій. Діагностичні критерії». 2. Скласти тематичний тезаурус. 3. У вигляді презентації представити консультацію для батьків «Диференціальна діагностика алалій».
Тема 4: Диференціальна діагностика алалій із іншими видами мовленнєвих порушень. <i>Завдання.</i> 1. Скласти таблицю «Диференціальна діагностика алалій із іншими видами мовленнєвих порушень». 2. Скласти тематичний тезаурус. 3. У вигляді презентації представити доповідь «Диференціальна діагностика алалій і схожих станів». 4. Складіть тематичний бібліографічний покажчик праць українських учених за темою.
Тема 5: Методики діагностичного обстеження мовлення дітей і дорослих. <i>Завдання.</i> 1. Спираючись на термінологічні словники, випишіть визначення «принципи комплексного діагностичного обстеження», «методи діагностичного обстеження мовленнєвої діяльності». Аргументуйте дефініції. 2. Наведіть приклади взаємодії фахівців медичного й освітнього профілів. 3. Напишіть доповідь «Діагностична діяльність ІРЦ».
Тема 6: Методи та прийоми інтерактивного навчання на логопедичному онлайн занятті. <i>Завдання.</i> 1. Спираючись на термінологічні словники, випишіть визначення «первинні порушення мовлення», «вторинні порушення мовлення». Аргументуйте дефініції. 2. Клінічні характеристики системних порушень мовлення. 3. Підготувати доповідь на тему «Діагностика порушень інтелектуального й мовленнєвого розвитку у дітей з ООП. Клінічні характеристики». Тема 7: Диференціальна діагностика мовленнєвих порушень, що мають схожу симптоматику. 1. Опрацювати відповідні наукові джерела. 2. З'ясуйте сутність понять «темпо-ритмічні порушення мовлення», «органічні порушення», «функціональні порушення» 3. Навести приклади електронних посібників з теми. 4. Скласти таблицю «Диференціальна діагностика рівнів ЗНМ, видів дизартрії, ринолалії, заїкання, афазії, алалій, порушень голосу, порушень писемного мовлення». Тема 8: Диференціальна діагностика інтелектуальних та мовленнєвих порушень. 1. Опрацюйте літературу за темою. 2. Розробити таблицю «Критерії диференціальної діагностики». 3. З'ясуйте сутність понять «клініко-психологічні параметри», «локальний психічний недорозвиток», «тотальний психічний недорозвиток» 4. Підготуйте виступ до круглого столу «Діагностичні методики диференціальної діагностики мовленнєвих та інтелектуальних порушень».

4. Забезпечення освітнього процесу

Методичне забезпечення навчальної дисципліни включає:

- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорні конспекти лекцій;
- методичні матеріали до виконання самостійної та індивідуальної роботи;
- законодавчі та методичні матеріали;
- підручники і навчальні посібники.

5. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

- 1) За джерелом інформації:
- 2) Словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

II. Наочні.

- 1) Спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- 2) Практичні: вправи.
- 3) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.
- 4) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.
- 5) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

III. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

8. Форми контролю

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

Види робіт: Контроль за рівнем засвоєння матеріалу та знань студентів проводиться у таких формах: виконання творчо-пошукової роботи; виконання самостійної роботи (доповіді); усні відповіді на семінарських заняттях; Залік.

Протягом семестру здійснюється поточний та підсумковий контроль. Поточний контроль здійснюється під час захисту індивідуальних завдань, надання відповідей на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу.

Підсумковий контроль

Питання до заліку з навчальної дисципліни

7. Поняття діагностики в логопедії, історичний аспект логопедичної діагностики.
8. Специфіка діагностичного обстеження людей різного віку.
9. Критерії логопедичної діагностики.
10. Поняття норми та порушення мовлення в сучасній логопедії.
11. Основні принципи логопедичної діагностики. Поняття диференціальної діагностики.
12. Диференціальна діагностика форм алалії.
13. Диференціальна діагностика форм афазії.
14. Співвідношення характероскопічних клінічних проявів у висновках: алалія, ЗНМ і ЗМР.
15. Диференціальна діагностика системного порушення мовлення.
16. Диференціальна діагностика системного порушення мовлення та загального недорозвитку мовлення.
17. Диференціальна діагностика фонетичного недорозвитку мовлення і фонетико-фонематичного порушення мовлення.
18. Диференціальна діагностика алалії та відхилень у розвитку мовлення, зумовлених порушеннями слуху.
19. Диференціальна діагностика моторної алалії та дитячої моторної афазії.
20. Диференціальна діагностика стертої псевдобульбарної дизартрії та функціональної дислалії.
21. Диференціальна діагностика функціональної та механічної (органічної) дислалії.

22. Наведіть тлумачення дефініції «диференціальна логопедична діагностика».
23. Диференціальна діагностика функціональних та органічних порушень голосу.
24. Диференціальна діагностика відкритої та закритої ринолалії.
25. Диференціальна діагностика видів дизартрії.
26. Диференціальна діагностика моторної алалії та дизартрії.
27. Диференціальна діагностика видів дисграфії.
28. Диференціальна діагностика видів дислексії.
29. Диференціальна діагностика темпо-ритмічних порушень мовлення: заїкання, брадилалії, тахілалії.
30. Диференціальна діагностика видів заїкання.
31. Диференціальна діагностика мовленнєвих порушень при РАС і заїкання.
32. Актуальні проблеми диференціальної діагностики складних, комплексних порушень мовлення і системних порушень мовлення.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Приклад для екзамену, заліку

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумкова робота (залік)	Сума
Теми	Сам. Р.	40	100
T1-T8	II		
50	10		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Шкала оцінювання: національна та ECTS			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Боряк О. В. Специфіка формування семіотичної підсистеми мови при дизонтогенезі розвитку (розумовій відсталості). Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). 2015. Вип. V. В 2-х т., том I. С. 36–47.
2. Гаврилова Н. С. Класифікація порушень артикуляційної моторики. Актуальні питання корекційної освіти. 2016. Випуск № 7. URL: <http://aqce.com.ua/download/publications/44/41.pdf>.
3. Голуб Н. М. Використання наочності в логокорекційній роботі з молодшими школярами із ЗНМ та порушеннями писемного мовлення. Освіта осіб з особливими потребами: шляхи розбудови. 2015. Вип. 10. С. 32–39.
4. Голуб Н. М., Потамошнєва О. М., Хребтова Н. П. Диференційна діагностика мовленнєвих порушень: методичні рекомендації. Харків: ХНПУ, 2007. 66 с.

5. Данілавичюте Е. Методика подолання фонемографічних відхилень у молодших школярів з ДЦП. Теорія та практика сучасної логопедії. 2014. Вип. 1. 168 с.
6. Логопедія. Підручник. За ред. М.К. Шеремет. К.: «Слово», 2018. 672 с.
7. Логопедія: підручник. [Шеремет М. К., Тарасун В. В., Конопляста С. Ю. та ін.]; за ред. М. К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010.
8. Логопедія: підручник. За ред. М. К. Шеремет. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856с.
9. Манько Н. В. Діагностика та корекція мовленнєвого розвитку дітей раннього віку: науковометодичний посібник. Київ : КНТ, 2008. 256 с.
10. Мартиненко І. В. Системні порушення мовлення в ракурсі медико-психолого-педагогічних досліджень. Логопедія. 2017. № 10. С. 41–47. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua / UJRN/logoped_2017_10_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/logoped_2017_10_6).
11. Психолого-педагогічні та технологічні основи диференційованої логодіагностики та логокорекції: монографія. Кол. автор. Н. В. Савінова, Н. В. Стельмах, І. В. Середя та ін. Миколаїв: Іліон, 2017. 270 с.
12. Ревуцька О. В. Диференційна діагностика мовленнєвих вад: навч. посіб. Бердянськ: ФОП Ткачук О.В. 2014. 200 с.
13. Савченко М. А. Методика виправлення вад вимови фонем у дітей. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2007. 160 с.
14. Савінова Н. В. Теоретико-методичні засади диференційованої логопедичної корекції: монографія. Миколаїв: НУК, 2012. 281 с.
15. Савінова Н. В. Інноватика в логопедії. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III(36), Issue: 74, 2015. С.51-55.
16. Савінова Н. В. Логопедія з методикою викладання. Розділ 1. Теоретико-методологічні засади та предметна область викладання курсу «Логопедія» студентам спеціальності 016.01 Логопедія (для дистанційної та змішаної форми навчання): навчально-методичний посібник / Н. В. Савінова, М. І. Берегова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. – 204 с.
17. Савінова Н. В. Логодіагностика та логокорекція мовленнєвої діяльності дошкільників із тяжкими порушеннями мовлення. Миколаїв: Іліон, 2017. 286 с.
18. Соботович Є. Ф. Вибрані праці з логопедії. К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 308 с.
19. Соботович Є.Ф. Класифікація порушень звуковимови у дітей старшого дошкільного віку. Дошкільне виховання, 1977. №1.
20. Соботович Є.Ф. Нормативні показники мовленнєвого розвитку (в його фонетико-фонематичній ланці) дітей дошкільного віку. Дефектологія, 2002. №3.
21. Соботович Є.Ф. Нормативні показники та критерії оцінювання мовленнєвого розвитку (у його лексичній ланці) дітей дошкільного віку. Дефектологія, 2003. №2.
22. Соботович Є.Ф. Нормативні показники та критерії оцінювання мовленнєвого розвитку (у його граматичній ланці) дітей дошкільного віку. Дефектологія, 2003. №2.
23. Соботович Є.Ф. Вибрані праці з логопедії. Укл. В.В.Тищенко, Є.Ю.Линдіна. К. «Видавничий дім Дмитра Бураго», 2015. 308 с.
24. Тарасун В. В. Логодидактика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова, 2004. 348 с.
25. Тищенко В. В. Загальний недорозвиток мовлення: перспективи подальших досліджень Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського

національного університету імені Івана Огієнка. За ред. О.В.Гаврилова, В.І.Співака. Вип. XXIII в трьох частинах, частина 2. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський: Медобори. 2013. С. 260 – 268.

26. Тищенко В. В. До проблеми психолінгвістичного аналізу мовленнєвої діяльності дітей з церебральним паралічем. Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та психологія, 2014. Вип. 27. С. 17 – 20.

27. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник /М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко. К.: КНТ, 2006. 360 с.

Додаткова

28. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. European Commission: web-site. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eurscientific-and-technical-researchreports/european-framework-digital-competenceeducators-digcompedu> (date of reference: 23.11.2020).

29. Логопедія. Підручник. За ред. М.К. Шеремет. К.: «Слово», 2018. 672 с.

30. Логопедія: підручник. [Шеремет М. К., Тарасун В. В., Конопляста С. Ю. та ін.]; за ред. М. К. Шеремет. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010.

31. Логопедія: підручник. За ред. М. К. Шеремет. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2018. 856 с.

32. Основи спеціальної та інклюзивної педагогіки : навчальний посібник / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. 338 с.

33. Тарасун В. В. Логодидактика: навч. посіб. для вищ. навч. закл. К.: Вид-во Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова, 2004. 348 с.

34. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник /М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко. К.: КНТ, 2006. 360 с.

Інформаційні ресурси

<https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти та науки України – офіційний сайт

<https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi>

<http://www.nbuv.gov.ua/node/1539>

<https://biblhgpa.jimdofree.com/>

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.

<http://www.library.edu-ua.net/id/485/> – Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О. Сухомлинського НАПН України.

<http://enc-dic.com/pedagogics> – педагогічний словник.